

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon sz. 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3., I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 12.

Felelős szerkesztő:
MURAIJENŐ.

ELŐFIZETESI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre... 24 kor. — Negyed évre... 6 kor.
Fél évre... 12 kor. — Egy hóra... 2 kor.
EGYES SZÁM ÁRA FIUMBAN 6 FILLÉR:
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fl.

FEKETE HUSVÉT.

(v. e.) Nagyszombat estjén újból megkondultak a harangok, szent zsolozsma szállott az ég felé milliók ajakáról és ájtatos körmenetben indultak el a hívők, hogy ujjongva hirdessék az ígét: Feltámadott Krisztus e napon!

Hiába temették sötét sziklasírba, feltámadott husvét szent ünnepén, hogy megváltson bennünket, hogy örökké éljen. Hiába agyarkodott rá az emberi gonoszság, hiába vádolták meg, hiába feszítették keresztre, hiába rejtették el a föld alá: harmadnap kilépett sirjából és ott állt átszellemülten, ragyogón, az ámuló emberek előtt.

A feltámadás ünnepét üljük ma is. De hol maradt a szent ünnep régi fénye, régi ragyogása? Nagypéntek gyászleple fedi testünket ragyogó ünnepi köntös helyett és ólomsullyal nehezedik lelkünkre Nagypéntek minden fájdalma. Látjuk drága véreinket, amint ott küzdenek hősi elszántsággal a véres harcmezőn. Megtestesülve látjuk bennök az örök Igazságot, mely évezredek óta vivja a gazokkal, a lelketlenekkel, a becs-

telenekkel az örök tusát. Küzdelemteljes, hosszú hónapok óta álljuk az emberfeletti harcot és szinte vég nélküli hosszú küzdelmek nehéz sorát látjuk még ma is magunk előtt, hogy eljött a husvét, a feltámadás ünnepe. Jöhetett-e valaha alkalomszerűbben az emberiség vigaszíhozó sóhajtása: Feltámadunk!

Igen, feltámadunk. Mert dicsőséges feltámadást hozhat csak számunkra glóriás harcunk biztos befejezője: a győzelem. Feltámad a magyar nagyság, feltámad a régi magyar dicsőség, feltámad a magyar név legendás, ősi becsülete. És feltámad majd a nemzet hálas emlékezetében a magyarság új vértanuinak sokasága is, feltámadnak és örökké élnek majd közöttünk drága testvéreink, akiknek ifju élete ott hamvadt el a világháboru egeket csapkodó lángjaiban, akinek vére tengerként öntözte a vég nélküli harcmezőt és akik ott pihennek frissen hantolt, vagy ismeretlen sirjaikban, hűséges vérüket ontva a magyar hazáért, a magyar szabadságért.

Husvét szent ünnepe új hittel, új reménnyel, új bizalommal tölti el szívünket.

„A Tengerpart“ tárcája.

Husvét-i locsolás.

Fölvettem legszebbik ruhámat,
A zseembe voltak két narancsok.
Kicsiny kezembe két üveg
És benne rózsavizes pancsok.
Igy mentem házaeszkák során,
Az utca enyhe szélben ringott
S az ablakokba hajladoztak
Jácint, viola, rozmarinok.

Felső szomszédunk Kigyós István
A kis kapuba épp kiállt,
Hová ily gunyos, hetyke módon,
Hová visz utad, kis diák?
S fülig pirosan mondtam én fel,
Mint vizgámon a versikét,
Hogy meglocsolnám kis leányát,
A kenderszöszke Erzsikét.

Az Erzsikét? No nézd, te selyma,
Ott ül a tornácunk alatt.
De várj csak, menj felé vigyázva,
Hiszen szemérmes, elszalad,
Piros szoknyája ing a szélben,
Fodrán kapaszkodik a szél,
Lám, kis diák, már meg is ugrott,
Pedig még messze a veszély.

S cicáztunk hosszan, kergetődzve,
Hogy megfutott a kis hamis
S fehér nyakán, mint ókó csillant
Mi ráfröccsent: a rózsavíz,
S mikor elértem, kárörömmel
Belémkarmoltak kis kaesók,
Maszatos arcán mégis égett
Amit adtam, a tiszta esők.

Ma már nem járok én locsolni,
Nem mondok színes versikét
És most már más fü locsolja
Erzsi leányát, Erzsikét.
De ha pirosan jó a husvét,
Kicsiny gyerek leszek megint
S a multból egy kis fodros szoknya
Enyhén, pajzánul meglegyint.

Kálmán Jenő.

Aranydiók a márciusi hóban.

— Egy katona naplójából. —

A kárpáti tél tegnap óta megint viharzik s a lassu dér helyett, ami napok óta szitált felettünk, szinte a zuhog a fehérség. A magas fenyők is roskadtan állnak a nehéz takaró alatt, a védett fák fagyos ágait meg kísértetiesen zörgeti össze a szél. Mint a még ősszel halott katona fehérre ázott

A megpróbáltatások keresztjére feszített nemzet elszánt kitartással várja dicsőséges ujjászületését. Tovább küzd, tovább vérzik, de szent meggyőződéssel tekint abiztos győzelem elé, mert ha meg is legyintette lelkünket a fájdalom nehéz óráiban a kételkedés, szertefoszlik ma bennünk minden kishitőség, ma, a mikor embermilliók hirdetik:

Feltámadott Krisztus e napon!

Feltámadt az eszme.

Irta: Kerekes Lajos dr.

Minden vallás, minden kultúra és mind-egyik kornak erkölcsi felfogása megalkotja a lelkileg legszebb, legmagasztosabb ember-typus fogalmát, hogy ideálként állítsa az emberiség elé.

A görög szellem a léleknek statikai erőit eszményítette a fenséges, derüs nyugalom képében. A középkor askézizmusa megteremtette a földöntulra irányított lelki vágyban megmerevedett, kristályá lett rajongó lélek típusát. Arcán megkövült a vonagló kin, amelyet a testi vágyak könnyörtelen kiirtása s a földi kötelékek elszakításának megvívott harca vetett reá. Az újkor ideális ember-typusa az elvekért és eszmékért lángoló szenvedéllyel esatázó, velük

esontjait. A levegő, élesen metsző, mintha olvadt üvegben járnánk s a ruhánkon a komisz, de jó csukaszürkénken is csillog, csilingel milliónyi kristály.

De szép, de keserves is ez a gyönyörűre fagyott világ! Fölöttünk a gránicon halál öfelsége áll posztón. Eddig mindennap felénk kiáltotta a Halt werda-t, de most fagyottan hallgatnak a muszka ágyuk is, mintha minden jéggé meredt volna.

Csak a szívünk dobol még s ennek a melegét szeretnénk visszasugároztatni innen, túl a rajvonalon, a fedezéksoron, az ágyukon, a segélyhelyen, a trénen. Túl a fölégetett, szárnalmasan nyomorult kis rutén falvakon is, túl mindenben, ami ehhez a nagy, ehhez a szentséges szenvedéshez tartozik. Egészen addig, ahol megbujt a szeretet.

Mert olyan rég éreztünk már belőle, hogy azt hittük: ránk nézve örökre meghalt. Hogy mi a gyilkos rohamokon, öldöklő tüzekben, kínos szenvedésen, téli nyomorúságokon, tetves piszkon keresztül már annyira jutottunk, hogy meleg sugár nem is talál ránk itt a nagy, fagyott hegyek között. Hogy mi már árvák vagyunk és szá-

együtt pusztuló, azok árán meg nem alkuvó férfi volt. A legújabb kor inkább a lélek dinamikai erőinek felfokozásával alkotja meg az ő mintaemberét.

A mi korunk ember-ideálja a munka vértanuja. A munka vértanuja, aki vért izzadva, olvasztja ki testének, lelkének energiáit, hogy védjen, támogasson velők családot, társadalmat, fajt, nemzetet, erkölcsöt, kulturát, gazdasági érdekeket és tudományt. Nem sirni, hanem dolgozni kell embertársainkért. Ez a mai emberi tökéletesedés jelszava. Ugy látszik, a mai ember füléhez Krisztus Urunknak, a nagy Altruistának intéséből: Ora et labora: elsősorban a második fele talál visszhangot: labora.

Dolgozzál! Csak ezen az áron érdemelheted ki homlokodra az emberi méltóság koronáját; csak ezen az áron van jogod jövődhez; csak ezen az uton törtethetsz a boldogság után.

Husvét ünnepe az emberiségért hordott kereszt sulya alatt leroskadó, a milliőkért vért ontó szenvedés magasztos szimbóluma. És kik azok, akikért leginkább kell fáradnunk és verejtékeznünk? Azok, akik gyengék, ügyefogyottak és elesettek. Azok, akiknek a nyomor, inség, züllés már bele-vájta testükbe, lelkükbe keselyű karmait.

Minden mentési munka, amelyet egyesek és a társadalom nemesebb felbuzdulása megindít, hogy az élet áldoz hullámaiból partra segítse a már-már elveszőket, egy-egy oltár, amelyen a tökéletesedés felé, a felfelé törő emberi lélek áldoz magasabb rendeltetésének. A modern embert ott találjuk meg valódi nagyságában, ahol küzd, fárad emberi élet, emberi lélek mentése körül, ahol az Isteni Gondviselés küldöttként lép fel szenvedő embertársaival szemben. S ez a szó legszebb értelmében vett szociális munka immár fenséges nagyságban bontakozik ki napjainkban.

Társadalmi csoportok, osztályok, vallások, nemzetek, az emberi szövethézagok egész légiói, hol esendben, hol tüntető zajjal fáradoznak a filantropikus tevékenység tágas mezőin. Sajnos, az eredmény alig

nandó áldozatok: tápláléka a szemközti halálnak. Hogy ránk nézve nincs más, csak a vég, életünk nyomorult, vagy dicsőséges vége...

És tegnap ránk talált a szeretet. Egy-egy sugara hetekkel, hónapokkal ezelőtt indult el Győrből, Grázból, Kistarasáról, Budapestről, Bécsből, Leobenből és egész sereg apró falujából a monarkianak és rengeteg viszontagság után mégis csak hozzánk ért. Tegnap jött a tréntől, egy pár keshedt rutén ló hátán.

Mikor a nagybundás trénpaplár este máháslovakon fölhozta a délre főtt levest, mindegyik a kenyeres lóról levett egy-egy barna zsákot is azzal, hogy ez a szeretet a domány. Most kapta meg az ezred, pedig karácsonyra hozták, osszam ki a legénységnek. Minden szakasz kapott egy tele zsákkal, körülbelül negyven-ötven esomagot. Mindenkinek jut belőle valami.

Ezt mondta a káplár, akinek a bajuszáról is jégesapok lógtak s azzal lerakta a kondérok mellé a kenyeret s arra a szeretetadományos zsákot is. Azután parazst vett a tábor tüzből, pipára gyújtott, jó éjszakát kívánt s a rossz kis gebével megindult vissza a völgybe, onnan a trénhez. A hó még egyre zuhogott s tiz lépés után alig láttunk valamit a bennünket tápláló kis állonitményből.

látszik. Ugy tűnik fel előttem, mintha végtelenbe nyuló tengerpart hosszában az emberek nagy sokasága lyukas rostával merné folyton a tenger vizét.

És még sem szabad ebben a munkában sem pihennünk, sem elesügednünk. Menynyi még az az erő, amely céltalanul, vagy nemtelenül pazarlódik el, úgy mint a kémény füstjével kihasználatlanul elillanó meleg energiák. Ezek közt az elfecsérelt erők közt szerepel a pénz is, amely nem egyéb, mint felgyüjtött munka eredmény. És pedig elsősorban nem azok munkájának eredménye, akiknek kezében van, hanem azoké a millióké, akiknek sebei gyógyítására csak egy kis paránya jut.

Szálljatok magatokba emberek. Ész és érzés, gondolat és izom, munka és pénz fogjon össze, hogy küzdjön közös erővel a nyomor, betegség, züllés és tudatlanság ellen. Mindenki azzal járuljon a nagy célhoz, amivel tud.

Jusson eszetekbe, hogy a modern élet, amely annyi szépséget, annyi gyönyört, annyi kielégülést tud az emberiség felének nyújtani, a másik felének kiaszott testén, vigasztalan és sötét tudatlanságán, bünfertőjén építi fel pazar kincsekkel megrakott palotáit.

Jusson eszetekbe, hogy sokaknak nem önhibájukból, hanem azért nincs betevő fatatjuk, mert ismét másoknak sokkal több van, mint amennyit elfogyasztani tudnának.

Jusson eszetekbe, hogy sokan azért járnak sötét tudatlanságban az életet, mert a ti kényelmetekért dolgoztak zsenge koruktól s ezért nem jutott idejük a lelkük művelésére. Azokat a sebeket, amelyek oly szívhöz szólan kiáltanák gyógyításuk után, a társadalom felsőbb rétegeinek közönye, mulasztása okozta. Mindenkinek kötelessége a gyógyításban részt venni, ha jobb sorsért adhat hálát az Isteni Gondviselésnek.

Törekedjünk megközelíteni a modern kor ember ideálját, a melyet én a mások bajai, — szenvedése, könnyei iránt finom érzékenységű, a másokért felsőbb küldetés hitében dolgozó, fáradó, küzdő s áldozatok-

A fáradt katonák rajonkint sorakoztak az őrmester elé, az osztja a gőzölgő levest a hótól, tompa fényű esajkáikba. Itt nincs veszekedés, esendben, fáradtan megy minden. Fáradt még a kanalazás tompa zaja is. Egyik raj kész, elmegy. Jön helyette a másik. Lassanként az egész század megkapja a menázsit.

Ezalatt én kibontom a zsákokat, amikben a szeretetadományok vannak. Egy sátorlapot leterítünk a hóra, kettőből két fagyasztóval födelet csinálunk a legényemmel. Azután kiadom, hogy Rajonkint újra sorakozó! Egy-két esomagot kibontunk. A karácsony melege kacag ránk belőle. Kis száraz fenyőág, gyertya, füge, cukor, alma, egy skatulya szardínia és dió, amelyen aranypor esillog... A másikban hósapka, meleg kapeák, érmelegítő, alsónadrág, száraz fenyőgaly és itt is aranydió. Aranydió, aranydió mindegyikben, esillogó aranydió. Hej, aranydiós otthoni karácsonyok hol is maradtatok. Én már azt hittem, hogy tölem messze és örökre elgurultak az aranydiók s ime most újra megtaláltam egy hózuhatagos márciusi délutánon itt a fehér gránicon alig pár lépésnyire a haláltól...

Nedves, esillogó szemekkel osztottam szét a márciusi karácsonyt s mint egy kis

tól vissza nem riadó emberi lélekben talállok.

„Végtelen az a tér, amely munkára hív és ebben a munkában mindenki naggyá lehet, főleg akkor, ha a nagyságot nem vásári reklámban, hanem emlékének elismerő, jutalmazó érzésében keresi. A kereszténység nagy ünnepén, harangok zugása mellett énekelik az ájtatos hivek sok milliói a földön: „Feltámadt Krisztus e napon.“

Az én lelkem fényes betűkkel ott látja ragyogni kórházak, ovodák, iskolák, hajléktalanok menhelye, népkonyhák, jótékony intézetek fölött is a glóriás éneket:

Feltámadt Krisztus e napon! Hála legyen az Istennek!

Sétál a Mosoly.

Irta: Vermes Ernő.

Sétára indult a Mosoly,
Akit a Kíváncsiság üzött.
Egy buzavirággkék szalagot
Kacéran éjhajába fűzött
S vigan, gond nélkül ballagott.

Amerre járt, a vén, kietlen, száradt,
Rozoga téből ifju tavasz áradt
S az ő pazarló fent az égen
Ontotta bőven sugarát,
Nem volt ilyen szép napja régen.

És jött az Élet. Jöttek emberek,
Hín, marakvó, gyáva földi árnyak.
És szólt az Élet: Im e hadsereg
Az én hadam. Reszkess, ma sirni látlak!
S tovább mosolygott a Mosoly
És szórta rá szűz sugarát a nap.

És látott aztán véres, nagy, komoly
Tragédiákat, melyekre manap
Azt mondják, hogy mindennapi történet.
Nagy színjátékokat, miknél az Élet
A szerző, intrikus és rendező.

S tovább mosolygott a Mosoly
S kacérokodott egy szőke napsugárral.

És jött felém és a szemembe nézett,
Szűz ajakáról kinalta a mézet.
És jött felém és megfogta karom
És szólt: Nevezz te is már, akarom!

S én megmutattam neki szívemet.
Ő belenezett. Most már nem nevet.
S míg lassan sírásra görbült az ajka,
A jó, öreg nap fürge sugarát
Egy lomha felhő busan eltakarta.

gyerek bontottam ki a nekem maradt, utolsó esomagot. Egy szardíniás doboz, két szelet esokoládé, összetört bombonok, tükör, fésű, gyufa, cigaretta volt benne s a cigarettás dobozon ez a fölírás:

„Kommen Sie gesund wider in die Heimat zurück!“

Egy olvashatatlan leány név.

Wien, V. Grüngasse 34.

Egész estig ezt silabizáltuk, kitől, honnan kaptuk ezt a karácsonyt, de legtöbbször csak a város, vagy a falu neve volt olvasható. Alová tudtunk, minden katona egy-egy tábori kártyát küldött s ezen köszönte meg a szeretetet. Mert ettől lettünk egyszerre boldogok, ettől éreztük, hogy nem vagyunk szeretetnélkül valók. Ettől mult el a szájunk keserű ize s ettől jutott eszembe megint az életet, ami meleg volt és minden szeretet. Egy esöndes város napsütéses korzója, ahol nyáron virradtam, esti sétái, ahol álmaim voltak. Asszonyok, akik szerettek s most rólam beszélnek és fehér leányok, akiket imádságosan szerettem...

A szürke Beszkideken most is dermesztő a világ. Halál van csak erre és fagyott fák vannak, de a szakadó hóiharban szeretetről esengenek a karácsonyi aranydiók...

Abó István.

Anglia összeomlása.

— Irta: Lohmann A., a brémai kereskedelmi kamara elnöke. —

Minden szárazföldi hadviselés alapfeltétele eddig az volt, hogy az ellenséges államok csak hadseregeikkel küzdöttek egymással, de a polgárság és a hadviselő államok területén tartózkodó lakosok magánvagyonára érintetlen maradtak.

A japán kormány, a jelenlegi háborúba való beleavatkozása alkalmával — épp úgy, mint az orosz-japán háború kitörése után — kijelentette, hogy elismerve azt az egész világon elfogadott elvet, mely szerint a háború nem terjed ki az ellenséges államok békés alattvalóira, semmilyen ellenséges érülettel nem viseltetik a német birodalom békés alattvalóival szemben. A jelenleg Japánban tartózkodó németbirodalmi alattvalók nyugodtan ott maradhatnak; újabb jövedvényeket szívesen látnak; Japánban való tartózkodásuk elé semmiféle akadályt nem fognak gördíteni. Testi épségüket, életüket, becsületüket és vagyonukat a törvény oltalmában fogják részesíteni és jogukban fog állni, hogy a japán bíróságok védelmét bármikor igénybe vehessék.

Ázsiai ellenfelünknek a modern népjog fogalmával megegyező illeten magatartásával homlokegyenest ellenkezik Nagybritanniáé.

1. Azonnal a hadüzenet után az Angliában és koronagyarmatain (bele nem értve az önálló közigazgatással bíró Ausztráliát, Kanadát és Újzeelandot) tartózkodó valamennyi németbirodalmi és osztrák-magyar alattvalót központi fogolytáborokba szállították.

2. Német és osztrák-magyar cégeknek megtiltották, hogy új üzleteket kössenek. Azok, akik 55 évnél öregebbek nem voltak, folyó üzleteik lebonyolításával angol vagy semleges országbeli alkalmazottakat tartoztak megbízni. Nagy üzletek eddigi tulajdonosainak egyes kivételes esetekben megengedték, hogy önmaguk bonyolthassák le üzleteiket, oly feltétellel azonban, hogy becsületszavukkal kötelezték magukat, hogy Németországgal sem közvetve, sem közvetlenül nem érintkeznek.

3. Novemberben érkezett az a hihetetlen hír, legelőbb Hongkongból, de később egyéb koronagyarmatokból is, hogy ott minden németet kurtán-furesán internáltak, még pedig kínai fogházba. Az üzleteket kényszerkezelésbe vették és azokat angol felszámoló, többnyire a cég konkurrencsei, a következményekre leendő tekintet nélkül, sietve felszóltnak fogják.

4. Az angol és francia katonák által megszállott nyugatafrikai német gyarmatokon a német férfiakat és nőket, a misszionáriusokat sem véve ki, rövidesen letartóztatták és a négerk gyönyölődésének tették ki őket. A férfiakat központi fogolytáborokba szállították, az asszonyokat és gyermekeket négerk őrzete alatt mint az állatokat Angliába vitorlázó áruszállító hajókra rakták, szinte hihetetlen, minden emberi civilizációt megszegyenítő egészségi viszonyok közt.

5. A németek ültetvényeit és farmjait kényszerfelszámolásnak vetették alá és kényszereladás után értékük tized- és ötödreszéért elkötvettyélték.

Csak három hónappal a háború kitörése után határozta el magát a német kormány, egyetértőleg az ellenségeink eljárásán felháborodott közvéleménnyel, hogy a megtorlás jogával él és megfelelő rendszabályokat léptet életbe Anglia, Francia és Oroszországgal szemben.

November 6-án jelent meg a rendelet, melynek értelmében a 17 és 50 év közötti életkorú ellenséges állambeli alattvalókat központi fogolytáborba kell szállítani. Tekintettel az eddigi szokásoknak inkább megfelelő bánásmódra, melyben az angol, önálló közigazgatással bíró gyarmatokon: Ausztráliában, Újzeelandban és Kanadában időző németek részesülnek, az ez államok kötelékébe tartozó alattvalókkal kivéltettek. Ezek, most is csak úgy, mint azelőtt, szabadon járhatnak-kelhetnek Németországban és csak az illetékes kerületi rendőrkapitányságon kell ellenőrzés végett jelentkezniök, egészen úgy, mint ez az említett gyarmatokon tartózkodó németek köteleessége.

December 7-én Straits-Settlementsben és Hátsó-Indiában egy új törvény szövegét hirdették ki: „Alien Enemies (Winding up) Ordinance 1914.” Ez a törvény elrendeli, hogy valamennyi ellenséges céget kényszer útján, azon-

nal fel kell számoltatni. Ellenséges társulatok alatt olyanok is értendők, amelyek a nagy-britanniai királyi cégjegyzékekbe mint részvénytőkéjüknek vagy más formában be vannak ugyan iktatva, de a részvénytőkéjüknek vagy az igazgatótanácsuknak legalább a fele német vagy osztrák-magyar származású.

A felszámoló tartozik minden értéket eladni és a céget vagy részvénytársaságot feloszlatni. Ezért 2 és fél százalék jutalék jár ki neki. A felszámolás megejtése után számadását és az üzlet eladásából nyert felesleget valamelyik, a kormányzó által megjelölt bankba kell beszállgatni. Amint ez megtörtént, valamennyi üzleti könyvet, levelet, pénztári igazolványt és okiratot, melyek az ellenség vagy az ellenséges részvénytársaság tulajdonát képezték, valamint magának a felszámolónak elszámolását is el kell égetnie. Ez a legutóbbi rendelkezés jellemzi az egész törvény szellemét! A felszámoló poszeckolja el szemérmetlenül a reá bizott vagyont, anélkül, hogy tartania kellene attól, hogy a háború befejezése után a kárvallottak felelősségre vonhatnák: Rablása bizonyítékai a törvény értelmében megsemmisítettek.

Rá kell itt mutatni arra, hogy a koronagyarmatok nem tartoznak az angol parlament, hanem kizárólag a gyarmatügyi hivatal fenhatósága alá, mely utóbbi a király nevében bocsátja ki rendeleteit.

Anglia eljárása a jogi felfogás elfajulásának leggonoszabb kategóriájába tartozik. A jelenlegi angol kormány vezetőire hárult, hogy ezt a legaljasabb jogsértést, mely a civilizáció létezésé óta előfordult, a király nevében kövessék el.

Amint most a németek ellen járnak el, épp úgy járhatnak el holnap, egy másik háború alkalmával, amerikai, olasz, holland, dán, svéd, vagy norvég cég ellen is, sőt, ha egyszer Franciaország és Oroszország keverednek háborúba Angliával, e nemzetbeli cégekkel is csak úgy bánthatnak.

A koronagyarmatokon való tartózkodás nem angol cégnek nem nyújt már semmiféle biztonságot.

A mostani angol kormány, mely álszenteskedéssel azt állította, hogy szerződésileg biztosított jogok megvédése végett avatkozott a háborúba, e rendelet kibocsátásával bizonyosságát szolgáltatta annak, hogy semmi jogsértéstől nem riad vissza.

Semmiféle államnak, mely kulturálm elnevezésre tart igényt, az általános igazságerzettel ellenkező törvényt nem szabad hoznia. Ha mégis megteszi, úgy szembehelezkedik önönjogaival és minden állami rend megbomlásáról állít ki bizonyítványt.

Ez történt most az angol koronagyarmatokon. Az angol kormány összeütközésbe került a nemzetközi jogi felfogással és ezzel igazolta, hogy Anglia máris összeomlott, mert elmulasztva azt az állami köteleességet, hogy az igazságot és a beléje helyezett bizalmat megvédje, annyira elzüllött, hogy közönséges rablást törvényileg szentesít.

Amikor Hastings Warren, a keletindiai kereskedelmi társaság hirhedt igazgatója, a társaság jövedelmét szaporító adóköveteléseibe hajthatása céljából a tizenhatszázad végén arra kényszerítette az indiai fejedelmeket, hogy az indiai népet hallatlanul kizsákk és kizsákaikban a kiméletlenség oly iszonyu mértékét alkalmazzák, mely az emberiség fogalmának örökös szégyenfoltja marad, 1785-ben Burke felszólalt az angol felsőházban és megvádolta Hastingsot az igazság örök törvénye nevében.

A Jordok ítélkezése előtt Burke 1795. április 23-án tartott utolsó beszédét így fejezte be:

„Lordjaim, ha a gazettek fölött szemet hunynak, úgy belőlünk, angolokból, orgazdák nemzetét, képmutatók nemzetét, hazugok nemzetét, hamis játékosok nemzetét csinálják; Anglia jelleme, az a jellem, mely inkább, mint fegyvereink és inkább, mint kereskedelmünk nagy nemzeté tett minket. Anglia jelleme megsemmisül és örökre elvész.”

Hastings Warren felmentették, mert Anglia indiai jövedelmét három millió font sterlingről öt millió font sterlingre emelte!

Akkor kezdődött Anglia erkölcsi összeomlása. Késlettették ezt az összeomlást a napoleoni időkben a németek: a hesseniek, a hannoveriek és a braunschweigiak, kik Wellington hadait Spanyolországban és Belgiumban Napoleon ellen győzelemhez segítették.

Miként Indiával, úgy bántak el Irországgal is.

Az irek millióit hazájukból Amerikába ülték. Ami azonban most esett meg Indiában, meg a koronagyarmatokon, azt csak az „autonállás” szóval lehet jellemezni: már nem állunk szemben egy civilizált állam eljárásával, hanem egy rablóbandával, mely maga ásta meg állama sirját!

Anglia elkárhozott, elkárhozva marad, bár-hogy végződjék is a háború.

A szellem, mely Anglia intézkedéseiből szól, a pusztulás jele. A hazugságok, melyeket a brit kábel segítségével világgá kürtöl, Anglia gyengeségére vallanak. Csak az erős tartózkodhat a hazudozástól, a gyenge a szalmaszálba kapaszkodik és hazugsággal igyekszik magát megmenteni.

Anglia hatalma megtört, mert most elkövetett önkényeskedései után mint állam megszűnt a civilizált államok sorába tartozni!

Utolsó üzenet.

... Ott fekszik a legény,
Músvilági fény ül szép fekete szemén.
Melléte pajtása. Meghatottan nézi,
Aztán feléhajol, hátha még megérti.

„Pajtás, jó pajtásom, irj neki nevembe,
Turi Kis Katának Tisza Dengelegre.
Azt ird csak, hogy nekem... jó dolgom van itten.
Sokat gondolok rá, áldja meg az isten...
Osz! azt is tedd hozzá: Kutya bajom sinesen...
Vértessy Gyula.

Tünődések.

Méricsikéli az ember az eseményeket és nézi meghuzódva, pápaszemmel, hogy mit is mutat a mérleg nyelve.

A przemysli tábor felszaporodott 100.000-en felülre.

A posztócsalás kára leszálta circa 100.000-re. Ez egymást kiegyenlíti.

Az oroszok mazuri vesztesége circa 120.000 ember és 1200 ágyu, przemysli zsákmánya circa 120.000 ember és 1200 ágyu.

Ez egymást kiegyenlíti.

Az oroszok Duklánál be akarnak jönni, de nem bírnak.

Mi Duklánál ki akarunk menni, de nem bírnak.

Ez egymást kiegyenlíti.

Kuzmanek altábornagynak visszaadták a kardját.

Tamássy altábornagynak nem adták vissza a kardját.

Az egyiknek neve ek-re végződik, másiké sy-re.

Ez egymást kiegyenlíti.

Varsó—Krakó: Erre ne gondoljunk.

Dicsérik az orosz, az angol, a francia lapok Kuzmaneket (mint annak idején Potioreket is), mi is védelmeztük Rennekampot s mindenkit, aki esatát vesztett.

Az ilyesmi egymást kiegyenlíti.

A foglyok — az egyenleg még nines meg.

Álhírek jelennek meg a várfoglyokról, hogy hátuk van meglőve, a tisztek így szorították őket tűzbe.

No, ez már nem igaz!

Ezeket mi egyenlíti ki?...

Összeszorított fogu, ökölbefogott kezü, szemrehuzott kalapu komor idők járnak.

Gyüölöljük a kacérkodó napot. Nem kell. Legyen zivatar, metsző havas széllel. Még mindig elég melege van a fejünknek benne.

Ez ám a férfiaság, ahogy az itthonlevő nemzet most viselkedik!

A viszonyokkal való engedelmességnek, a szótlan egymáshoz huzódásnak, a panasztalan és káromkodást lenyelő magába megbizásnak és csak azért is kiegyenesedő magahordozásnak szép tartalmas komorsága ez.

Ilyen az erő, amikor néz az ismeretlenbe és tudja, hogy ő erő.

„Nem tudom én, melyik volt szebb, melyik dicsőbb, melyik nagyobb” — az a magyar-e, a melyik augusztusban lármázta a Klapka-indulót, vagy az, amelyik most hallgatja a przemysli takarodót?

Alighanem ez a mostani a férfiasabb, az erősebb!

Sz. Gy.

ADAKOZZUNK

— a magyar Vörös-Kereszt Egyletnek! —

Eredményes harcok a Pruth és Dnjeszter között.

Az oroszok sehohsem tudnak tért nyerni. - A Kárpátok centrumában heves harcok folynak. - A németek Ossoviecet bombázzák. - Maas és Mosel közt heves tüzéségi harc folyik.

Lankadatlan erővel folynak a pozíciós harcok a lupkovi nyereg és az uzsoi szoros közötti területen, ezzel szemben Dukla környékén végre szünet állott be a mult heti elkeseredett küzdelem után. Lupkov és Uzso közt nagy haderőt vittek harcba az oroszok. Már egy ízben megállapítottuk, hogy a Przemysl elestével felszabadult ostromlóserég egyik hadosztályával erősítették itteni frontjukat.

Bukovina északkeleti részén több napos, kemény viaskodás után szép helyi sikert arattak csapataink. Az oroszok folyton érkező erősítéseik dacára, kénytelenek

voltak itt az általános visszavonulást megkezdeni. Az itt elért sikereknek lokális természetűük dacára is igen nagy értékűk van.

Ujabbán Középlengyelországban is feltűnően megélénkült az oroszok harci tevékenysége, ennek a nekilendülésnek célja ma még fel nem ismerhető. Viszont a németek is nagy erővel harcolnak és szakadatlanul bombázzák Ossoviecet.

A nyugati fronton enyhült a németek támadása, amiből az oroszok a keleti front-ra heves német offenzíva előkészítésére következtetnek.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Visszavert orosz támadások.

BUDAPEST, ápr. 3. (Hivatalos.) A Keleti-Beszkidék vonalán általában nyugalom van, minthogy az oroszok összes támadásait az utóbbi időben véresen visszautasítottuk. A kárpáti arcvonalnak keletről esatlakozó szakaszában, ahol nagy orosz erők támadnak, folyik a harc. A Pruth és Dnjeszter között levő orosz határon csapataink az oroszoknak tulerővel véghezvitt támadását visszaverték. Egymás mögött tíz, tizenöt sorban támadott az ellenség egész napon át. A csatavonal több pontján a harc egész estig tartott. Az ellenség nagy veszteségek után mindenütt visszavonulásra kényszerült és főként legdélibb szárnyunk előtt menekülésszerűen hátrált. Lengyelországban és Nyugat-Galiciában nincs változás. A Nida alsó folyása mentén az oroszok egy éjjeli támadása állásaink leghatásosabb tüzeiben összeomlott.

A német nagy főhadiszállás jelentése.

BERLIN, ápr. 3. A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HADSZINTÉR.

A Maas és Mosel közt heves tüzéségi harcok folytak. Bois de Pretre mellett benn az erdőben a gyalogsági harcok tovább folytak és egész éjjel tartottak. Az erdőtől nyugatra a franciák támadása tüziünkben összeomlott. Ellentámadásban az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk és régi állásaiba vetettük őket vissza. Csak az erdőben tartják még a franciák megszállva a legelől levő erdőbeni árkaiknak két erdőházáat.

KÉLETI HADSZINTÉR.

A keleti arcvonalon a helyzet változatlan.

HARCOK DUKLA KÖRÜL.

BUDAPEST, ápr. 3. Csapataink Duklánál a Kárpátok déli lejtőit védik. Az oroszok itt nem tudnak tért nyerni. Többszörös sorokban intézett rohamaikkal óriási veszteségeket szenvednek.

A BESSZARÁBIAI HARCOK.

BUDAPEST, ápr. 3. Besszarábiában határállásainkat többnapos előcsatározás után az oroszok esütőtökön két gyalogos és három lovas hadosztállyal megtámadták. Az oroszok a lövészárkaikat megelőző akadályokig jutottak, ahonnan igen véres veszteségekkel visszavertük őket.

BUDAPEST, ápr. 3. A Kárpátokban csaknem kizárólag a centrumban folynak heves harcok. A merev arcvonal fentartása itt hátrányos lenne; szükséges egyes pontokon néha meghátrálni, miáltal az ellenség

kifárad és könnyen be lehet keríteni. Ebben az esetben az arcvonal hullámmozgásba jön és az ezzel járó térvesztéséért bőven kárpótol az ellenség erővesztése.

AZ OROSZOK KÉPTELENEK ÁLLÁSAIKAT MEGTARTANI.

MILANO, ápr. 3. A Corriere della Sera jelenti, hogy az oroszok Csernovietól északkeletre, Sadagoranál képtelenek állásaikat megtartani az ádáz módon előnyomuló osztrák-magyar csapatokkal szemben.

OROSZ JELENTÉSEK.

STOCKHOLM, ápr. 3. Pétervári jelentés szerint az ütközetek súlypontja most a Kárpátokban van, ahol a döntés nem sokára bekövetkezik.

STOCKHOLM, ápr. 3. Pétervári jelentés szerint a Njemennél a németek váratlanul támadtak. A Russkoje Slowo es-

dülkezik azon, hogy általános német visszavonulás még nem mutatkozik. A Narewnél a falvak naponta gazdát cserélnek. Éjjelenként utcai harcok vannak.

A NÉMETEK SZAKADATLANUL BOMBÁZZÁK OSSOVIECET.

BUDAPEST, ápr. 3. A németek szakadatlanul bombázzák Ossoviecet.

OROSZ VESZTESÉG.

BERLIN, ápr. 3. A napokban derült ki, hogy az oroszok a mazuri esatában közel háromezer tisztet veszítettek.

PUSKATÜZZEL FOGADOTT OROSZ HAJÓK.

ROMA, ápr. 3. A Giornale d'Italia Szófiából jelenti: Bechliből táviratozzák: Öt orosz hajó három dereglyével Magur és Gradutsche között a Dunán román erődök közelébe került, amelyek puskatüzzel fogadták. A hajók a bolgár part felé menekültek.

EGY ANGOL CIRKALÓ AKCIÓJA.

KONSTANTINAPOLY, ápr. 3. A főhadiszállás jelenti: Huszonegyedikén egy angol cirkáló megtámadta Muileh városkát; Hadrasz partján a mecsetet összelövöldözte, partraszállási kísérlete azonban meghiúsult.

GREY ELUTAZOTT.

LONDON, ápr. 3. Grey külügyminiszter tegnap háromhétre elutazott.

BISMARCK EMLÉKÜNNEPELY BRÜSSZELBEN.

BRÜSSZEL, ápr. 3. A Wolff-ügynökség jelenti: A parlament üléstermében tegnapelőtt a főkörmányzó, a főkörmányzósági hivatal tagjai számos katonatiszt jelenlétében megünnepelték Bismarck emlékét. Az emlékünnepelely igen emelkedett hangulatban folyt le.

GABONASZÜKÉBEN VANNAK AZ OROSZOK.

PÉTERVÁR, ápr. 3. A belügyminiszter szigorú rendeletet adott ki, hogy az elrejtett gabonakészleteket fel kell kutatni, mert a hadseregnek szüksége van rá.

NEHÉZ FELADAT.

BERLIN, ápr. 3. Guetratta francia admirális mondta az angol ujságíróknak: Legközelebbi feladatunk, hogy a Dardanellák legkeskenyebb részén, Csanáknál az aknákat letávolítsuk. Ha ez sikerül, akkor kezdődik az áttörési kísérlet a Márvány-tengerig.

A TÖRÖK HADIKÖLCSÖN.

KONSTANTINAPOLY, ápr. 3. Dsa-vid bey pénzügyminiszter kijelentette, hogy a török hadikölcsönt sikerült részint külföldön elhelyezni.

KITÜNTETÉSEK.

BUDAPEST, ápr. 3. Öfelsége Fischer Elek vezérőrnagynak a Lipót-rend hadi-éreményes lovagkeresztjét adományozta. Schemua Balázs, volt vezérkari főnök pedig, — nyugalomba vonulása alkalmával — a királytól elismerő levelet kapott. Jenő főherceg a vaskereszt mindkét osztályát megkapta.

FELMENTÉS ÉS KINEVEZÉS.

BUDAPEST, ápr. 3. A király Bura Jenő vezérhadbiztost, a honvédelmi miniszterium harmadik ügyosztályának vezetőjét állásától felmentette és helyébe Csanády Ferenc altábornagyot nevezte ki.

5 fillér

egy lev. lap, melynek utján kívánatra ingyen és bérmentve megkapja 400 képet tartalmazó főárjegyzékemet.

Első óragyár, Konrad János cs. és k. udv. szállító, Brűx, 1111 sz. (Csehország).

Nikkel-horgony-óra K 3.80, jobb 4.20, Ó-ezüst rem. fém-óra K 4.80, svájci horgonyművel K 5.—, háboru-émlék-óra K 5.50, rádium-zebeóra K 8.50, ébresztővel K 24.50, nikkel-ébresztő K 2.90, fali óra K 3.40, minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. Szállítás utánvétellel. Kockázat nincs! Kicserelés megengedve vagy pénz vissza.

ÜGYNÖKÖT

keresek, komoly, intelligens, jó megjelenésűt, jövedelmező cikkeket terjesztéséhez. Leveleket a kiadóhivatal továbbítja.

VIZMENTES KÖPENYEK

fekete és szürke
Táborban nélkülözhetetlen!

Legjobb védelem katonáink számára a tavaszi esők ellen,

K. 3.50 darabja!

Viszonteladónak engedmény!
Kívánatra minták ingyen!

LINOLEUM HAAS cég
FIUME, CORSO.

BUDAI

SZÁLLODA ÉS KÁVÉHAZ
FIUME, DEÁK-KORSÓ.
50 szoba

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

ESTÉNKÉNT
Keleti Annuska közkezdvelt budapesti női zenekara hangversenyez.

Tulajdonos **BUDAI KAROLY**

Quarnero kávéház
Abbaziában

Az előkelő világ találkozóhelye.

Minden délután első-rangu hangverseny.

Esténként hangversenyek, táncmulatások, kinematograf előadások, tombolák kabaret előadások stb.

Klotilde

főhercegnő, szálló és étterem
Cirkvenica

Modern szobák. Kitűnő konyha és pince. Elsőrendű szalon-sör. Uj magyar tulajdonos
Buchhoffer György.

KIADÓ AZONNAL

olesón, csinosan butorozott nagy szoba, 2 személynek; tengeri kilátással, villanyvilágítással. Via Galileo Galilei 1., III. em. 6.

Villa ELITE, Abbazia,

a Slatina fürdő közelében, gyönyörű fekvéssel, modern szobák loggiákkal, tengeri kilátással. Butorozott kislakások konyhával. Autogarage.

JUTANYOS ÁRAK.

Kifogástalan kiszolgálásról biztosít:

Gyurgyevics Anna, tulajd.

BONAVIA

elsőrangú szálloda és étterem
FIUME, Via Edm. de Amicis 4. sz.
(a város központjában).

Modern szobák vill. világítással. Hónapos szobák is bérelhetők.

Kitűnő magyar konyha. Előfizetések, valamint teljes ellátás megegyezés szerint.

Szíves pártfogást kér **Paradaiser F. J. tulajd.**

TEJCSARNOK MEGNYITÁS.

A Via del Porto-ban, a Borsa kávéházzal szemben (Telef. 604)

FIÓK TEJCSARNOKOT

nyitottam. Tej, tejtermékek, méz és egyéb legjobb minőségű élelmiszerek állandóan frissen raktáron tartatnak.

Naponta friss bécsi kolbász.

FLEISCHHACKER C.

főüzlet Piazza Elisabetta (Telef. 534.)

Vasárnap és ünnepnap nyitva.

ABBAZIA. Szabadosné penzioi:

Villa **JOLANDA** és

Villa **MANDRIA** (ezelőtt Vecsey).

Árnyas park. — Saját tengeri fürdő. — Modern szobák. — Uri penzió. — Előkelő családi otthon. — Mérsékelt árak.

Prospektust küld és felvilágosítással szolgál:

Özv. Szabados Rezsőné.

CIGALE-Lussinpiccolo
Seress - penzió

Téli és nyári üdülohely. — Tengeri fürdő. — Magyar otthon. — Kívánatra prospektust küld. — Mérsékelt árak. — Távirati cím: Seress, Lussinpiccolo.

Pompás női kalapok

struce-, paradicsommadár-, kócsagtollak, reiherek, virágok, csokrok, kalapdiszek, formák, 5 koronától kezdve, nagy választékban

LEGUJABB DIVAT SZERINT

legolesobbban kaphatók:

ANTONIA FIORENTIN divatoégnél
Fiume, Corso 33.

Richter cipői lelegegánsab. és a legjobbak

RICHTER FERENC cipészmeister Fiume Corso 37,
Abbazia Reichstrasse 39.

A TAVASZI

idény divatujdonságai:

Gabardine

-szövetek kosztümök számára, felséges izlésű, lágy selyemfogású, rendkívül tetszetős.

Kammgarn

utcai kimenő ruhákra, tartós jó minőség, legujabb divat, jutányos áron.

Pepita

gyapju és selyemszövetek, bluzok és egész ruhák számára, legszebb változatosságban: fehér—fekete, fehér—kék stb. árnyalatokban.

Nagy választéku raktárunk, melyen minden igénynek megfelelő, legjobb minőségű árucikkek mindenkor találhatóak, és legolesobbban számított áraink, minden versenyen kívül állanak.

Feltűnést keltenek szöveteink utólérhetetlen színárnyalatai a most divatos színekben, u. m.: vakondokszürke, ujjöld, Hötzendorf-kék és rádiumszínű.

WEISS M.

Fiume, csak Corso 11.

Trieszt
Corso 7 és 9.

Bécs.

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Ma és mindennap:

:: Kezdeté pontosan este fél 9 órakor. ::
Nagy művész-esték a szerződötet elsőrangú attrakciók felléptével.
felléptével.

Előadás után kedélyes együttlét előadásokkal és parkettáncal.

A legajánlatosabb fiumei szálló:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón 2 percnire vasúti állomástól.

Kitünő konyha és árnyas kert.
Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Fiumei első magyar rizshántoló és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség
FÉNYKEMÉNYÍTŐ
tábláskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Alakult 1857.

208 milliós alap.

I. Magy. Ált. Biztosító Társaság

Fiumei és tengerparti képviselőség: Fiume, Riva Cristof. Colombo, Bacich palota I. em. (Telef. 17-57).

Életbiztosítás, tűz-jég, betörés és szállítmányi kár elleni biztosítás a legjuttányosabb alapon. Gyors folyósítás.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA
a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azzonali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizek, toalettcikkéi, szépitőszerek stb. stb.

Ujságáruló rikkancsot

lehetőleg 14 éven felüli magyar fiut, esetleg aszszonyt havi fizetéssel és példányonkénti árusítási jutalékkal felvesz

A TENGERPART kiadóhivatala
Gradinata del Sasso Bianco 3. I. em.

Első fiumei Beraktározási Vállalat

Telef. 13-02, Póstafoók 133.

elvéllalja butorok, árúk, ingóságok szakszerű beraktározását és bizományi eladását. **Bevonultaknak kedvezmény!** Felvételi irodák: **Altberger J.**, via Petrarca 6 és **Giovannini és Tsa.**, via Branchetta 2 szám.

SCHÖN I.

Szépség és hajápolási terme

SCHÖN I.

Via Garducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfűlések elvéllaltatnak. Fűlések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztenek.

Telefona 11-89.

Olcsó edényárusítás!

Mindennemű üveg és porcellánárúk, lámpák, villanylámpák, képekkeretek!

Tükrök és Butorok szakszerű elcsomagolását olcsó árakon elvéllalja:

KORNICZAI G. Fiume
Via del Porto 1. (Telef. 13-16) a Nagyvásárcsarnok mellett.

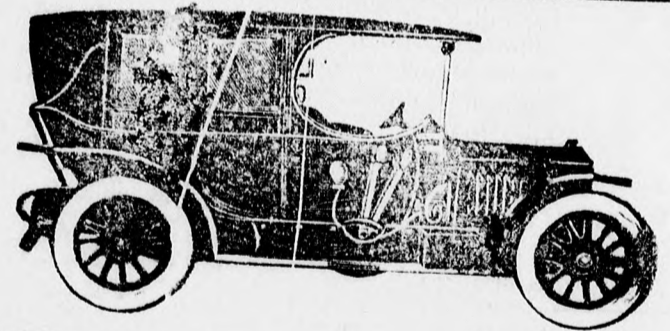
A Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság

Adria Palota

takarékbetétek után

4³/₄ % kamatot fizet

Uj takaréketétek nem esnek a moratórium korlátozásai alá.

Blažek K, és Társa autogarage és javító műhely

Via Ciotta 5-7 - FIUME - Telef. 858 és 16-73
Automobilok, motociklik, kerékpárok és minden hazzávaló kellék eladása.

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és melihurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás** ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D. gyógyszerésztárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK